

'Devlet elden gidiyor'

HASAN BÜLENT KAHRAMAN

Fethullah Gülen ve Abdullah Öcalan olaylarının göndermede bulunduğu son derecede ilginç bir nokta var: Devletin bekaası sorunu ve onun toplumsal, kültürel açılımları.

19. yüzyıl sonundan başlayarak,

Türkiye'nin kendisine toplumsal yenilenme doğrultusunda seçtiği tüm hedeflerin, ortaya koyduğu tüm arayışların altında bir tek temel olgu yatmaktadır ve o bir korkudur: Devletin iç ve dış düşmanlar aracılığıyla çökertilmekte oluşu, devletin elden çıkışı. Bu aydınların arayışında da, devletin tavır alışında da dışına çıkılmayan tek dairedir. Doğruluğu ya da yanlışlığı bir yana 'mülk elden gidiyor' endişesi, Türkiye'de, meşhur deyimle söylemek gerekirse, 'cümlelerin maksudu bir rivayet muhtelif' kabilinden bir sonuç getirmiştir. Tüm siyasal, toplumsal aktörler rollerini devleti kurtarmak çabasına bina etmişlerdir. Sonunda devleti kurtarmak adına darbe girişimlerinde bulunulmuş, devleti kurtarmak adına örgütlenilmiştir.

Devleti kurtarmak düşüncesi o kadar yaygın bir olgudur ki insanlar bazen farklı şeyler söylerken de aynı sonuca 'hizmet' etmişlerdir. Çok ilginçtir, 1960-1980 arasındaki sol örgütlenmelerin kırık dökük tarihi incelendiğinde de görülüyor ki, o süreçte 'toplum' denilen şey devletten ve onun 'kurtarılmasından' başka bir şey değildir. Ne var ki, bu durum siyasetin doğal bir özelliğiyle karıştırılmamalıdır. Siyasetin amacı devleti ele geçirmektir. Bu amaçtan, bu tavidan uzak bir tek siyasal örgütlenme ve siyasal düşünce söz konusu olamaz. Fakat Türkiye'de devletin ele geçirilmesi ancak bazılarının tanınan bir haktır ve bu gerçek son Osmanlı Meclis'i Mebusan'ından bu yana değişmemiştir. O Meclis'te muhalefet milletvekilinin iktidar partisine 'iktidar olmayı istemek suçsa siz cürmü meşhut durumdasınız' demesi birçok şeyi açıklamaktadır.

Burada nihayet iki noktanın vurgulanması gerekiyor: İlki, doğrudan doğruya siyaset kavramının kendisidir. Türkiye'de siyasetin yalnızca partiler düzeyinde yapılan bir şey olduğu varsayılıyor ve siyasetin devlete dokunmaması isteniyor. Aksi takdirde siyaset tehlikeli bulunuyor. Oysa siyaset her söze ve tavra için bir durumdur. Herhangi bir

toplumsallaşmış olguya değinmek, doğrudan, devleti de kapsayacak biçimde siyaset yapmaktır. Örneğin Fethullah Gülen şimdi söylendiği gibi siyaseti yalnızca yayımlanan son kasedinde yapmamıştır. Bugüne değin hem de barış ve hoşgörü vurgulamalarıyla geliştirdiği söylem doğrudan siyasettir. Asıl siyaset odur ve eğer bir 'tehlike' söz konusuysa oradadır.

İkincisi, devlet bir meseleyi nereden itibaren tehlikeli bulacaktır ya da bulma 'hakkına sahiptir!' Bu sorunun yanıtı aslında demokrasinin tanımıyla ilgilidir. Bir toplumda herkesin devletin mevcut yapı ve niteliğinin değiştirilmesini talep etmeye hakkı vardır. Sorun, bunun yöntemiyle ilgilidir. Kaldı ki, bu doğallıkla gerçekleşen bir husustur. Gündelik hayatı eleştirdiğimiz, yaşama biçiminin en 'masum' ilişkilerini sorguladığımız anda siyaset yapılmaktadır. Devlet eğer bundan bir rahatsızlık duyuyorsa, bu o ülkede devletin toplumu ve her şeyi 'o' ayrıntıda belirlediği anlamına gelmektedir ve yanlış olan, aşılması gereken de budur.

Bu gerçeğin kabul edilmemesi bir tek şeye, devletin 'elden gidiyor' 'tedhişiyle' her şeyi biraz daha sıkı bir düzen içine almasına yarayacaktır.